

LXIII Olimpiada Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym
Etap szkolny 2021/2022
26 listopada 2021

.....

Czas pracy: 60 minut

Instrukcja dla zawodnika:

1. Sprawdź, czy test zawiera 15 stron (zadania 1 – 22). Ewentualny brak strony zgłoś członkowi Komisji Szkolnej.
2. Pamiętaj, że rozwiązanie testu odbywa się w warunkach kontrolowanej samodzielności, korzystanie z jakichkolwiek pomocy jest **niedozwolone**, a Komisja winna zdyskwalifikować zawodnika na skutek stwierdzenia niesamodzielności pracy.
3. Za rozwiązanie testu możesz uzyskać maksymalnie 50 punktów. Przy każdym zadaniu wpisano możliwą do uzyskania liczbę punktów. Za odpowiedź można przyznać wyłącznie pełne punkty.
4. Odpowiedzi wpisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora. **Wszelkie poprawki traktowane są jako odpowiedzi błędne.**
5. Pamiętaj, że nie będą oceniane poprawne informacje wykraczające poza zakres polecenia. Jeśli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką Komisja oceni na zero punktów.

POWODZENIA

Zadanie 1 [2 pkt]

Wyborca w trakcie głosowania może wyrazić tak preferencje co do list kandydatów, jak również może dokonać indywidualnego wskazania preferowanych kandydatur (wyboru osobowego). Przy ustalaniu wyników głosowania ustala się najpierw liczby głosów uzyskanych przez poszczególnych kandydatów w ramach okręgu, następnie zaś – liczby głosów oddanych na poszczególne listy (...).

Źródło: Marian Grzybowski, *Eduskunta - Parlament Finlandii*, Warszawa 2001, s. 16.

1.1. Zaznacz nazwę rodzaju ordynacji wyborczej przedstawioną w powyższym tekście. (1 pkt)

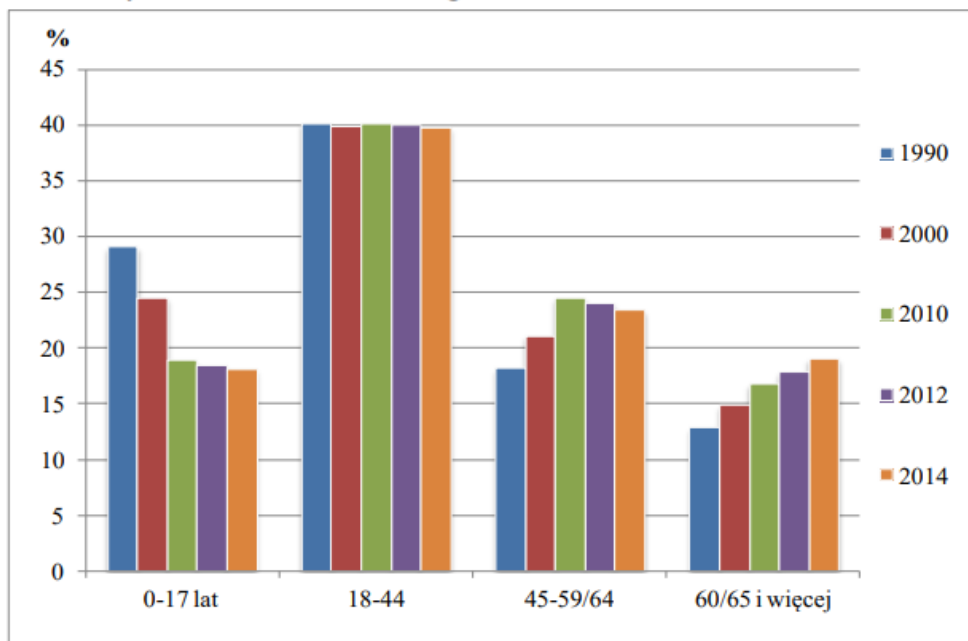
- A. ordynacja mieszana
- B. ordynacja większościowa
- C. ordynacja proporcjonalna
- D. ordynacja pojedynczego głosu przechodniego

1.2. Podaj nazwę organu władzy w Polsce, w którym obowiązują takie zasady podziału mandatów. (1 pkt)

.....
.....

Zadanie 2 [3 pkt]

Wykres 1. Ludność według wieku w % w latach 1990-2014

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Dzieci w Polsce w 2014 roku.

Wyjaśnij, jak trend możemy zaobserwować patrząc na powyższy wykres. Podaj przykłady dwóch wybranych interwencji publicznych podejmowanych przez władze polskie w ostatnich 20 latach, mających na celu łagodzenie ilustrowanego zjawiska.

Zjawisko (1 pkt):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Interwencje publiczne (2 pkt):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 4 [4 pkt]

- A. Państwo to wykształciło system „rotacyjnego” prezydenta wybieranego spośród członków Rady Federalnej na roczną kadencję, z zakazem reelekcji na kolejny rok.
- B. Głową tego państwa jest dziedziczny monarcha, który jest zarazem głową kościoła w tym kraju. Jest równocześnie głową 15 innych państw pozaeuropejskich (stan na 1 listopada 2021) związanych historycznie z krajem.
- C. W państwie tym występuje kolegialny organ pełniący funkcje głowy państwa składający się z trzech członków będących przedstawicielami różnych grup narodowościowych.

4.1. Podaj pełną oficjalną nazwę państw w języku polskim przedstawionych w powyższych opisach. (3 pkt)

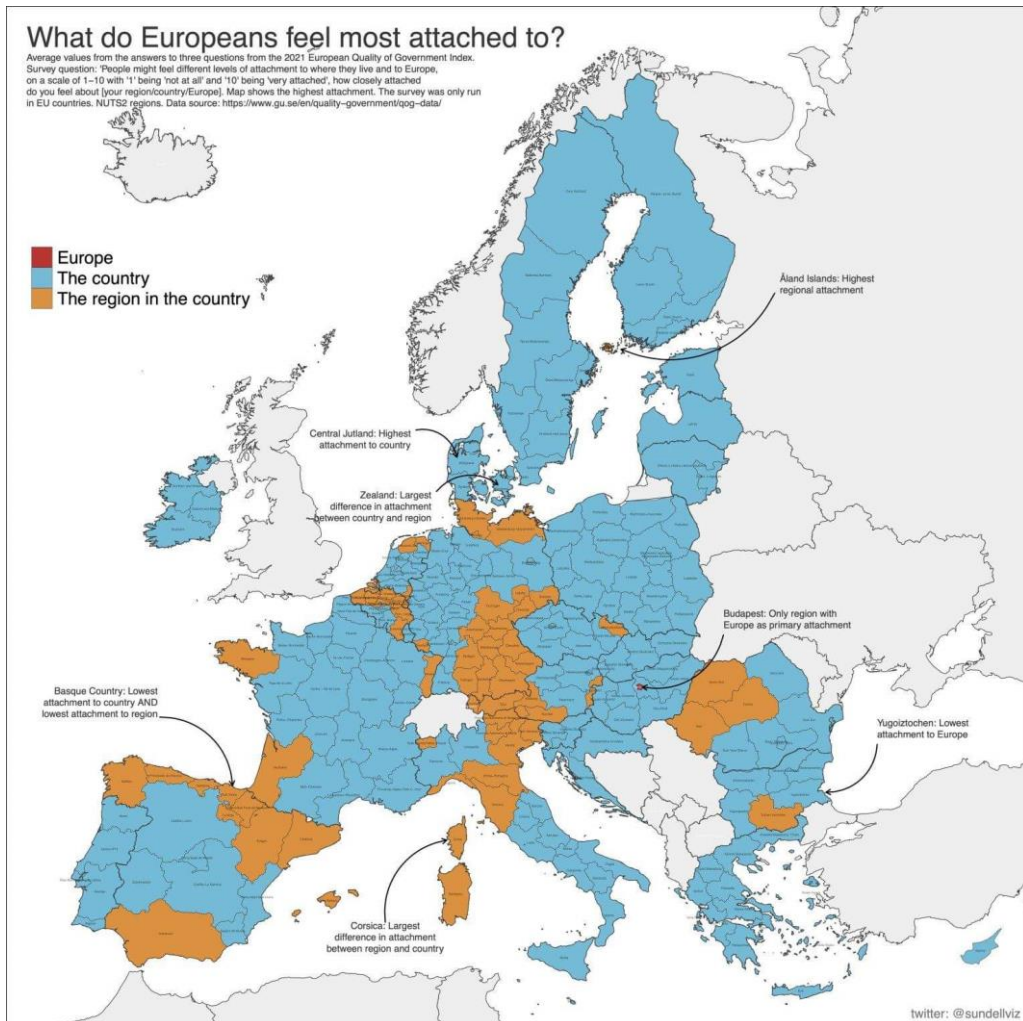
- A. ....
- B. ....
- C. ....

4.2. Zaznacz te państwa na mapie Europy, wpisując w obrębie ich granic odpowiednie cyfry – państwo oznaczone literą „A” cyfrą „1”, państwo „B” cyfrą „2”, państwo „C” cyfrą „3”. (1 pkt)

Zadanie 5 [2 pkt]

Mapa ilustrująca przywiązanie mieszkańców regionu do jednego z trzech poziomów tożsamości – regionalnej, narodowej, europejskiej.

Źródło: Anders Sundell, <https://twitter.com/sundellviz/status/1400792511933829123>

Rozstrzygnij, odwołując się do trzech wybranych regionów, czy mapa może stanowić ilustrację występowania regionalnych ruchów niepodległościowych.

Rozstrzygnięcie (1 pkt):

.....

Uzasadnienie (1 pkt):

.....

.....
.....
.....
.....

Zadanie 6 [2 pkt]

Przyporządkuj skróty nazw misji pokojowych, w których brało udział Wojsko Polskie do nazwy państwa, w których misja miała miejsce.

1. UNPROFOR
2. UNIFIL
3. KFOR
4. ISAF

- A. Irak
- B. Liban
- C. Kosowo
- D. Afganistan
- E. była Jugosławia/Chorwacja

Przy cyfrach oznaczających misję pokojową wpisz literę z właściwą nazwą państwa.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

Zadanie 7 [3 pkt]

Uzupełnij zdania wpisując właściwe informacje.

Po upadku ZSRR i powstaniu niepodległej Ukrainy Rzeczpospolita Polska w ..... [wpisz rok] roku uznała nowo powstałe państwo ukraińskie. Rok później zawarto umowę o dobrosąsiedztwie, przyjaźni i współpracy, którą podpisał prezydent RP ..... [wpisz imię i nazwisko prezydenta Polski] i prezydent Ukrainy ..... [wpisz imię i nazwisko prezydenta Ukrainy]. W tym czasie ministrem spraw zagranicznych Polski był ..... [wpisz imię i nazwisko ministra SZ RP]. W kontekście wstąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej Rzeczpospolita stała się rzecznikiem integracji Ukrainy z UE. W 2004 Polska poparła ..... [wpisz „kolor” rewolucji] Rewolucję na Ukrainie, a potem wybuchły w roku ..... [wpisz rok] tzw. Euromajdan.

Zadanie 8 [3 pkt]

Wpisz w puste miejsca nazwy funduszy europejskich.

Polityka spójności na lata 2021-27 ma obejmować następujące fundusze:

..... (EFRR),
..... (FS),
..... (EFS+) oraz
..... (FST). Wspólna
polityka rybołówstwa obejmie ..... (EFMR).

Na podstawie: <https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/>

Zadanie 9 [2 pkt]

Podaj imię i nazwisko osoby na zdjęciu i nazwę funkcji obecnie sprawowanej przez tą osobę.

Imię i nazwisko:

.....

Funkcja: .....

Zadanie 10 [3 pkt]

Pod logotypami organizacji powiązanych z ONZ podaj ich pełne polskie nazwy.

.....

.....

WTO OMC

.....

.....

.....

Zadanie 11 [1 pkt]

Podaj polską nazwę regionalnej organizacji międzynarodowej, której skład członkowski przedstawiono na poniższej mapie kolorem zielonym.

Nazwa organizacji:

.....

Zadanie 12 [1 pkt]

Podaj imię i nazwisko Autorki książki, której okładkę przedstawiono poniżej.

Imię i nazwisko:

.....

Zadanie 13 [2 pkt]

Fragment dokumentu

Narody Europy, tworząc między sobą coraz ściślejszy związek, są zdecydowane dzielić ze sobą pokojową przyszłość opartą na wspólnych wartościach.

Świadoma swego duchowo-religijnego i moralnego dziedzictwa, Unia jest zbudowana na niepodzielnych, powszechnych wartościach godności osoby ludzkiej, wolności, równości i solidarności; opiera się na zasadach demokracji i państwa prawnego. Poprzez ustanowienie obywatelstwa Unii oraz stworzenie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stawia jednostkę w centrum swych działań.

Unia przyczynia się do ochrony i rozwoju tych wspólnych wartości, szanując przy tym różnorodność kultur i tradycji narodów Europy, jak również tożsamość narodową Państw Członkowskich i organizację ich władz publicznych na poziomach: krajowym, regionalnym i lokalnym; dąży do wspierania zrównoważonego i stałego rozwoju oraz zapewnia swobodny przepływ osób, usług, towarów i kapitału oraz swobodę przedsiębiorczości.

W tym celu, w obliczu zmian w społeczeństwie, postępu społecznego oraz rozwoju naukowego i technologicznego, niezbędne jest wzmocnienie ochrony praw podstawowych poprzez wyszczególnienie tych praw w Karcie i przez to uczynienie ich bardziej widocznymi.

Podaj nazwę dokumentu, którego preambułę przedstawiono oraz nazwę organizacji międzynarodowej na forum, której dokument powstał.

Nazwa dokumentu:

.....

Nazwa organizacji:

.....

Zadanie 14 [2 pkt]

Źródło: <https://www...../about/justices.aspx>

Przedstawiony na zdjęciu skład osobowy organu władzy sądowniczej jest naczelnym organem władzy sądowniczej w tym państwie, składa się z 9

sędziów i pełni funkcje najwyższej instancji w zakresie prawa konstytucyjnego. Podaj nazwę organu, o którym mowa i państwa, w którym on funkcjonuje.

Nazwa organu: .....

Nazwa państwa: .....

Zadanie 15 [4 pkt]

Uzupełnij tabelę wpisując w nią imię i nazwisko dyktatora i nazwę państwa, w którym rządził.

Nazwa państwa	Dyktator	Ideologia
		Polpotyzm
	Mu'ammar al-Kaddafi	
Korea Północna		
		Mugabeizm

Zadanie 16 [3 pkt]

16.1. Zaznacz imię i nazwisko polityczki widocznej na zdjęciu (1 pkt)

- A. Angela Merkel
- B. Ursula von der Leyen
- C. Vera Jurowa
- D. Kadri Simson
- E. Helena Dalli

16.2. Zaznacz nazwę funkcji jaką polityczka ta pełniła w swoim państwie (1 pkt)

- A. Minister Obrony
- B. Parlamentarny sekretarz ds. Kobiet
- C. Minister Rozwoju Regionalnego
- D. Minister Gospodarki i Infrastruktury
- E. Premier

16.3. Zaznacz nazwę partii politycznej, do której należała ta polityczka (1 pkt)

- A. Estońska Partia Centrum
- B. ANO
- C. Partia Pracy
- D. CDU

Zadanie 17 [1 pkt]

Zaznacz nazwę środka masowego przekazu, w skład kierownictwa którego wchodzi Agnieszka Kamińska

- A. Telewizja Polska
- B. Wprost
- C. Polskie Radio
- D. Telewizja Republika
- E. Do Rzeczy

Zadanie 18 [1 pkt]

Szczyt Klimatyczny COP26 w 2021 roku odbył się w :

- A. Pekinie
- B. Glasgow
- C. Paryżu
- D. Genewie
- E. Rzymie

Zadanie 19 [5 pkt]

Celem liberalizmu jest maksymalizacja dobra członków społeczeństwa poprzez zwiększanie ich wolności i bezpieczeństwa, przez respektowanie zasady zasługi (*equity*), zapewnienie praw politycznych i obywatelskich oraz wolności gospodarczej (wolny rynek) a także redystrybucji bogactwa jako warunku maksymalizacji tego dobra. Liberalizm dąży też do upowszechniania liberalnych norm rządzenia, państwa prawa, konstytucyjnych ograniczeń władzy. Chodzi o upowszechnienie praw człowieka (politycznych, obywatelskich, ekonomicznych), zapewnienie praw narodów do samostanowienia, zachowanie pokoju (...) Prawno-politycznym wyrazem tych dążeń jest Powszechna Deklaracja Praw Człowieka uchwalona przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w 1948 roku”.

Źródło: J. Reykowski, *Rozczarowanie demokracją*, Sopot 2019, s. 25.

19.1 Wskaż na inne międzynarodowe dokumenty odnoszące się do praw człowieka (w tym praw dziecka i praw kobiet) oraz rok ich uchwalenia (3 pkt)

Nazwa dokumentu	Rok uchwalenia

19.2 Wskaż dwie inne ideologie niż wymieniona w tekście oraz ich podstawowe cechy odnoszące się do sfery światopoglądowej i gospodarczej (2 pkt)

Nazwa ideologii	Cechy odnoszące się do sfery światopoglądowej	Cechy odnoszące się do sfery ekonomicznej

Zadanie 20 [1 pkt]

Zaznacz nazwisko osoby, która pełni funkcję prezesa Trybunału Stanu w Polsce (stan na październik 2021)

- A. Małgorzata Gersdorf
- B. Małgorzata Manowska
- C. Julia Przyłębska
- D. Marek Chmaj
- E. Jacek Dubois

Zadanie 21 [2 pkt]

Dopasuj nazwy partii politycznych do ich liderów

- A. Armin Laschet
- B. Marine Le Pen
- C. Viktor Uspaskich
- D. Giuseppe Conte
- E. Igor Matović

- 1. Ruch Pięciu Gwiazd
- 2. Front Narodowy/Zjednoczenie Narodowe
- 3. Zwyczajni Ludzie i Niezależne Osobistości-OL'aNO
- 4. Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna-CDU
- 5. Partia Pracy
- 6. Partia Ludowa na rzecz Wolności i Demokracji

- A. ...
- B. ...
- C. ...

- D. ...
- E. ...

Zadanie 22 [1 pkt]

Wskaż zdania nieprawdziwe

- A. Kanclerzem Austrii jest Sebastian Kurz
- B. Premierem Nowej Zelandii jest Jacinda Ardern
- C. Waclav Havel był prezydentem Republiki Czeskiej
- D. Zuzanna Čaputová jest prezydentem Słowacji
- E. Wołodymir Zelenski jest premierem Ukrainy